

RAST

da občutim v sebi le eno veličast vesoljstva tihega

da občutim v sebi le eno veličast vesoljstva tihega

Milko Di Battista

Spremembe na področju zaposlovanja, ki jih je vlada pripravila na podlagi svojega predvolilnega programa skupaj z "mlajšo" strujo italijanskih ekonomistov od Renata Brunetta do Marca Biagija (ki so ga nedavno

zaradi tega umorili), so bile povod za splošno stavko vsedravnih sindikatov 16. aprila. Napenjanje mišic s strani vlade in delavskih združenj, da bi si pred nadaljnim krogom pogajanj pridobili boljši položaj, je le zadnje dejanje v nekaj-mesečnem sporu, ki ga je sprožil predlog o spremembi 18. člena delavskega statuta.

Po obstoječi zakonodaji odredi sodnik za delavca, ki je bil krivično odslovljen, vrnitev na delovno mesto, vlada pa predlaga, da bi namesto vrnitve, ki bo po zakonu še mogoča, delodajalec izplačal odpravnino in bi se s tem rešil svojih obveznosti do zaposlene. Vlada predlaga, da bi te spremembe eksperimentalno uvedli za obdobje 4 let in to samo za tiste delavce, ki so prej delali na črno, za podjetja, ki z novimi zaposlitvami preresejo 15 uslužbencev ter za zaposlene za določen čas, ki dobijo stalno zaposlitev. V

zadnjem primeru pa veljajo ti ukrepi samo na območjih z visoko stopnjo brezposelnosti. Vlada Sivija Berlusconi trdi, da kljub reformi princip utemeljene krivde ostaja v veljavi v italijanskem pravnem redu, spreminjajo se le posledice za delodajalca, ki bi ne spoštoval tega načela. Končni cilj teh sprememb ter celotne reforme je po njegovem povečanje stopnje zaposlenosti v Italiji do tiste ravni, ki jo je predvidela EU (zaposleni naj bi predstavljali 70% prebivalstva od 15. do 64. leta starosti), obenem pa zagotoviti tudi realno povečanje zaposlovanja za nedoločen čas.

MLADI IN 18. ČLEN DELAVSKEGA STATUTA

Italijanski

sindikati pa se s takimi

spremembami delovskega statuta ne strinjajo in upravičeno trdijo, da pomeni sprememba 18. člena delavskega statuta velik korak nazaj pri zagotavljanju pravic delavcev. Ta člen brani v bistvu predvsem tiste zaposlene, ki bi zaradi svoje starosti, zdravstvenih težav ali pomanjkljive izobrazbe težko dobili novo zaposlitev v primeru, da bi jih delodajalec odslovil. Na tak način se po mnenju sindikatov postavlja pod vprašaj princip, da je delojemalec v odnosu z delodajalcem potreben večje zaščite zaradi svojega podrejenega položaja.

Kaj pa sploh pomeni za nas mlade ta sprememba, kaj nam bo dobrega ali slabega prinesla? Ko mlad človek razmišlja o svoji bodoči delavski poti, si verjetno ne predstavlja, da bo celo življenje delal na istem delovnem mestu z enako plačo, želi si novih izzivov in izkušenj, obenem pa bi rad tudi nekaj ustvaril, si zgradil hišo, se poročil itd. Na današnjem trgu dela so te želje domala nedružljive, saj mlad človek le težko dobi stalno službo in pogosto se dogaja, da prehaja z ene trenutne zaposlitve na drugo. Ko pa si

(dalje na 5. strani)

RAST 03
MAJ 2002

VSEBINA

Uvodnik.....	1
Agora pod lipo....	2-3
MOSP & Klub....	4-5
Priročnik za zapeljevalce.....	6
Literatura.....	6-7
Intervju.....	7
Ocene.....	8

RAST,
mladinska priloga
Mladike,

34133 Trst,
ul. Donizetti 3

rast_mladika@hotmail.com

Pripravlja
uredniški odbor mladih

Pri tej številki so
sodelovali: Milko Di
Battista, Andrej Černic,
Breda Susić, Ivo Lachi,
Tjaša Korelc, Karin
Sancin, Sara Magliacane,
Aleks Jevnikar, Peter
Klobas in Ivana Mahnič.

Številko je uredila
Breda Susić

Oblikoval
Mátej Susić

Trst, maj 2002

Tisk Graphart snc
Obrtna cona Dolina
507/10 - Trst
tel. 040/8325009

Pomladno cvetje napoveduje okusne sadove.

Je Kosovel pesnik vsega Trsta? Je vonj njegovih dehtečih borov res prese-gel Kraške planote in dosegel meščanski Trst? Mislim, da o tem ni nobenega dvoma, še več. Vonj dehtečih borov Trsta ni samo dosegel, preplaval ga je v vsej svoji polnosti in poetičnosti, in nato kot svež veter prevetрил evropsko liriko.

Kosovelov doprsni kip v Ljudskem vrtu v Trstu je bil pred kratkim oskrunjen, oskrunjena je bila njegova pesem, oskrunjen je bil simbol ne samo slovenske ali tržaške, ampak svetovne kulture, ki jo vsi ljudje imajo za enega najvišjih dosežkov človeške civilizacije. Napad, ki ga je porodila etnična nestrpnost, je z oskrumbo Kosovelovega kipa zadobil še nov pomen. Napadeno ni bilo le Kosovelovo obeležje, simbol slovenske prisotnosti v Trstu,

Na slikah utrinki z manifestacije, ki je sledila sramotni oskrunitvi Kosovelovega kipa v Ljudskem vrtu v Trstu (foto Maver).

nočni mazači so se s svojim dejanjem lotili tudi spomenika večnosti, ki ga Horac v eni izmed svojih od imenuje "monumentum aere perennius" (spomenik trajnejši od bronca), ki ga lahko zgradi le

poezija. Še hujši napad je Kosovel doživel v dneh, potem ko je bilo obeležje v Ljudskem vrtu oskrunjeno. Tržaški odbor-nik za kulturo Menia je v njemu lastnem slogu izjavil, da Kosovelov kip ne bi smel stati ob kipih drugih literatov in umetnikov, ki so pomembno zaznamovali zgodovino Trsta.

PESEM PEVCA VEČNOSTI

Poskusi getizacije slovenske manjšine in vseh "tujcev" v Trstu, so na dnevnem redu poslanca NZ-ja, ki bi moral skrbeti za kulturno in duhovno rast svojega mesta. Zavračanje Kosovela je v tem okviru še toliko hujše, ker pomeni odklanjanje poezije evropskega formata.

Menia se je simbolne vrednosti Kosovelovega kipa lotil z nihilizmom in z zazrtostjo v samega sebe. Ti lastnosti sta najbolj tipični za vse, ki se na zunaj hočejo kazati izredno močne, neustrašne in nezmotljive, v resnici pa so zelo negotovi in duhovno revni. To je, da uporabim besede predsednika SKGZ Rudija Pavšiča ob

Trenutku zbranosti pred Kosovelovim spomenikom, "na srečo le del mesta, na žalost pa še vedno prevelik in preglasen". Najboljši odgovor temu delu mesta je dal sam Kosovel pred več kot petinsedemdesetimi leti. Takrat je, v času, ko se je po celi Evropi, začenši v Italiji in Nemčiji, uveljavljala skrajna oblika nihilizma in tep-tanja človekovega dostojanstva, pisal o neskončni vrednosti življenja vsakega živega bitja. Iz njegove koresponden-ce s setro Karmelo lahko razberemo misel, ki sama po sebi

ponazarja, kako je Kosovelova veličina pregazila vse meje in pregrade v tedanjem (in tudi današnjem) svetu: "Lepota ni nič družega nego neka sveta vsebina, ki jo ima vsako bitje, vsako žitje, vsaka trava, vsaka bilka, vsak kamen. Vse je kakor godba - bi rekel Tagore - pesem, ki jo poje pevec večnosti".

Ali ob tej misli lahko sploh še izgublamo besede na račun izjav tržaškega odbornika za kulturo?

Andrej Černic

Začetek aprila. Nedelja dopoldne. Poslušalka obvesti časnike Radia Trst A, da so vandali oskrunili spomenik Srečka Kosovela v Ljudskem vrtu v Trstu. Ogorčenje. Protesti. Občinska uprava poskrbi, da se spomenik v nekaj dneh očisti in zopet postavi na svoje mesto. Vendar bolečina ob ugotovitvi, da se v mestu zopet prebuja nestrpnost do Slovencev, ostaja. Celotna slovenska skupnost se strne ob Trenutku zbranosti, to je na kulturni manifestaciji, ki sta jo priredili krovni organizaciji SSO in SKGZ.

Zbrali smo mnenja učencev prvega razreda openske nižje srednje šole, ki je poimenovana prav po Srečku Kosovelu. Učenci, ki so stari 12 let, so povedali, kaj so doživljali ob novice o oskrunitvi spomenika in ob manifestaciji, na katero so odšli vsi skupaj, kot predstavniki šole.

JASMIN GUSTIN: V Ljudski vrt smo prišli v skupini, s šopom rož in s šolskim praporom. Naša srednja šola nosi ime po Srečku Kosovelu, zato so nam ljudje, ki so bili že tam zbrani, dovolili, da smo se namestili prav ob Kosovelovem kipu, vendar smo morali skakati čez luže in hoditi po blatu. Ko sem skupaj s sošolci stala v prvi vrsti, pa me ni brigalo, kaj bo rekla mama, ko bom prišla domov umazana od blata, temveč sem z zanimanjem poslušala ves program. Bila sem zelo navdušena in sem se zavedala, da je lepo biti Slovenka.

JULIJA BERDON: Mislila sem, da so se končno tudi fašisti sprijaznili z dejstvom, da smo Slovenci v Trstu od vedno. Potem pa pride do takega nespoštovanja slovenske kulture, da popackajo kip slovenskega pesnika Srečka Kosovela. Zelo me je tudi potrla, ko sem med poslušanjem govora ob kipu izvedela, da otroci še zdaj ne morejo obiskovati slovenske osnovne šole pri Sveti Ani, ker je niso še popravili, potem ko so v njej podtaknili požar.

DEZSO VAITHO: Med proslavo sem poslušal to, kar so govorili, vendar nisem razumel prav vsega. Potem sem v nedeljo prebral članek v Primorskem dnevniku, da sem si razjasnil nekatere stvari. Zadovoljen sem bil, da so pisali tudi o naši šoli in objavili našo sliko, ker sem bil presenečen, da je bilo na proslavi toliko sošolcev, kljub temu da imamo soboto prosto. Tudi moja družina je za tisti dan načrtovala izlet, pa se mu je odpovedala.

JAKOB ŠČEK: Vesel sem, da so Kosovelov kip tako hitro postavili na njegovo mesto. Prav je, da so v šoli organizirali obisk proslave, čeprav imamo proste sobote. Posebno mi je bilo všeč, da sem od blizu videl toliko osebnosti.

BARBARA RUPEL: Meni je bilo zelo žal, da nisem mogla iti v Trst s svojimi sošolci. Imela sem neke druge obveznosti. Sošolci so mi povedali, da je bilo zelo lepo in da so videli pesnika Miroslava Košuto. Tudi jaz bi ga rada spoznala, ker smo se v šoli učili o njem.

MLADI IN OSKRUNITEV KOSOVELOVEGA KIPA

TINA KRIŽMANČIČ: Čudila sem se, da se je v Ljudskem vrtu zbralo toliko ljudi, čeprav je bilo grdo vreme. Od vseh strani so prihajali ljudje s cvetjem v rokah. Tudi jaz sem od doma prinesla rdeč nagelj. Lepo se mi je zdelo, da je bilo tudi veliko mladih.

BENJAMIN ŠKRAP: Pričakoval sem veliko manj ljudi. Ljudski vrt pa je bil že ob našem prihodu tako rekoč poln in še so prihajali ljudje skozi vse vhode. Imel sem se lepo. Še nikoli nisem videl toliko Slovencev skupaj.

MATEJKA MILKOVIČ: Žal mi je, da me ni bilo na manifestaciji, ker sem morala iti drugam. Moja največja želja je, da bi se nikoli več ne zgodilo, da bi Italijani popackali kak naš spomenik. Kadar bom od danes naprej šla mimo spomenika, se bom vsakokrat spomnila, kako je bilo, ko je bil popackan. Na srečo sem imela vsaj eno možnost, da vidim, kako je bilo na proslavi. Zvečer, po televiziji.

OGORČENJE,
A TUDI PONOS,
DA SMO
SLOVENC!

Učenci z
openske nižje
srednje šole
Srečko
Kosovel, zbra-
ni ob kipu
pesnika (foto
KROMA).

17.30 - Živijo,
Danilo, kje
ste?

Prihajamo, Štefan je
šel iskat Boštjana in
Matteota!

18.00 - Živijo, kje ste?
Prihajamo, zdaj smo
na Opčinah, vzamemo
še Mateja in Tomaža
in pridemo pote!

18.30 - Živijo, kje ste!?!
Prihajamo, smo na
Opčinah!

18.55 - Kje ste!!!!!!
Pred tabo, Ivo!
Aha, v redu,.... Gremo
še po Vuokko in
Matjaža in potem na
pot, v Frizijo!

Tako nekako se je "The
Fellowship Of The MOSP"
odpravljala na dolgo pot v
Frizijo na Easterseminar 2002.
Pot je bila res dolga in napor-
na in tudi nas so, kot Gandalfa
in prijatelje iz "Gospodarja
prstanov", skušale ustaviti zle
sile: najprej v obliki močnega
sneženja, ki nas je doletelo na
avstrijskih Alpah in potem v
obiliki nemške policije, ki ji
verjetno ni bila po
godu tablica

"Insured
by

Mafia :
you hit
us - we
hit you", ki
je bila pritrjena
na našem kombiju.

Vendar smo mi, ne
tako kot Gandalf, po
dolgih mukah prišli v
našo obljubljeno
deželo, v Frizijo, točneje
v mestece Grou, še
točneje v mladinski
hostel, kjer se je odvi-
jal YEN-ov Easterse-
minar 2002. Seminar,
ki so mu organizatorji
Frysk Ynternasjonaal

Kontakt-a dali
ime Balance -
Ravnovesje!

Ravnovesja in ravnotežja je
bilo v naslednjem tednu treba
res

V nedeljo smo imeli
uradno otvoritev
Easterseminarja 2002
na starem županstvu v
Grou, zvečer pa se je
odvijal Exchange Market,
kjer smo se predstavili
drugim manjšinam s prist-
nim kraškim teranom in
domačo potico. Dan potem
so se že začeli t.i. workshop-i,
ko smo se razdelili po intere-
snih skupinah. Vsakdo je tako
imel svoje delo: eni so se učili
žonglerstva v cirkuški šoli,
drugi so snovali nadaljno pot
YEN-a, tretji so se spopadali s
problemi Frizije in jim skušali
priti do kraja v simulaciji deba-
te deželnega odbora Frizije, še
druge skupine pa so se skuša-
le učiti frizijščine ali pa so
gradile in projektirale hišo z
najmanjšim možnim vplivom
na okolje. V vsaki skupini so
bili prisotni člani naše odprave
in vsakdo je po svoje doživel
dva dneva v interesnih skupi-
nah, vsi so pa od tega nekaj

Levo spodaj:
tipična frizijska
vasica Grou.

Spodaj: na
Exchange
Marketu smo
ponujali tipične
slovenske
izdelke: teran,
potico, pesmi
in predvsem
dobro voljo!

EASTERSEMINAR 2002 V FRIZIJI

veliko,
saj se je v mestu
Grou zbralo 140
predstavnikov
evropskih man-
jšin od Nemcev v
Rusiji do
Romunov v
Bolgariji, od
Retoromanov v
Švici do severnih
Frizijcev na
Danskem.

Kako se je pa
seminar odvijal?

odnesli, tako v obliki novih prijateljstev kot pridobljenega znanja. Vse workshope pa je vezala redeča nit, in sicer ideja ravnovesja in ravnotežja, ravnovesja z naravo, ravnotežja s samim seboj, ravnovesja v skupnosti, ravnovesja med drugače mislečimi...

Po teh dveh izredno "napornih" dnevih - in še posebno večerih - pa je prišel čas rekreacije, saj smo se v sredo odpravili na "poučni izlet" po Friziji (resnici na ljubo so vsi Mosp-ovci razen spodaj podpisanega že bili v Friziji, zato na tem izletu niso odkrili nič novega!). Zgodaj zjutraj so nas Fyk-ovci naložili na avtobuse, ko smo bili še vsi v kraljestvu škratov in vil, in nas odpeljali ... na piramide! Človek bi se vprašal, kaj dela piramida v Friziji, med kanali in polji? Nič posebne-

ga, saj v njeni notranjosti stoji tehnični muzej (kakršnega imamo mi na primer v Grljanu). Po ogledu jeza, ki brani Fizio pred silo Severnega morja, smo se opravili na ogled posebnih vojaških utrdb iz časa druge svetovne vojne, ki so branile drug važen nasip. Tu so nas vodiči skušali navdušiti nad dejstvom, dan so prav tam Nizozemci ustavili nemški prodor "za cela dva

dneva". Žal pa jim to herojsko dejanje ni bilo v pomoč, saj je vlada medtem že kapitulirala, tako da je njihov junaški odpor v naših trudnih očeh zgledal nesmislen.

Naslednje jutro smo imeli občni zbor YEN-a, kjer je bil izvoljen novi odbor in kjer smo med drugimi debatami volili in sprejeli resolucijo MOSP-a, da bi YEN spodbudil italijansko vlado, naj sestavi že tako dolgo pričakovani paritetni odbor. Po občnem zboru pa smo se odpravili na sprehod v Leeuwarden. Tu smo si ogledali tudi Frizijski muzej, ki nam je še enkrat potrdil, da so Frizijci res "čuden"

narod s popolnoma drugim pogledom na umetnost od našega. Med drugim smo zvedeli tudi, da je bila slavna vohunka Mata Hari doma prav iz Leeuwardena!

In že so se bližale zadnje ure Easterseminarja 2002! Isti večer smo imeli v disku zaključno zabavo, ki se je zavlekla da ranih jutranjih ur in o kateri raje ne bi poročal... Ker smo šli pozno spat in ker nas preprosto ni prav nič mikalo zapustiti lepo Frizijo, smo se kot zadnji izmed vseh prisotnih odpravili v rodni kraj v prvih popoldanskih urah.

Po dolgem potovanju, ki je trajalo celo noč, smo ob uri zajtrka prišli v devinski avtogril, kjer je nekomu prišla na misel ideja: "Ma je še zgodaj, nočem it domov, zakaj ne gremo v Ljubljano?!" Kako se je končala ta zgodba, pa naj ostane skrivnost...

Ivo Lachi

Levo:
MOSP-ovci
zasedamo
nasip ob morju.

Zgoraj: kaj bi
bila
Nizozemska
brez tipičnih
mlinov?

(UVODNIK - dalje s 1. strani)

delo s trudom pridobi, nima potem možnosti ali volje, da bi kje drugje iskal boljšo zaposlitev. Podjetja v tej zgodbi niso brez krivde, saj bi vsa rada že usposobljene delavce z izkušnjami, sama pa bi raje ne izgubila preveč časa za njihovo izobraževanje. S takim obnašanjem prelagajo strošek formacije na ramena zaposlenega v obliki začasne zaposlitve, ki se lahko vleče več let. Reforma trga dela naj bi zato omogočila večje število stalnih delovnih mest v zameno za manjšo zaščito delavca na delovnem mestu ter zagotovila mladim možnost zaposlitve, ne pa gotovosti, da bodo ohranili delovno mesto.

Po mojem mnenju rešitev, ki jo ponuja vlada, ne bo prinesla večjih posledic na ravni zaposlovanja, vsaj za naše kraje, kjer delo na črno opravljajo predvsem slovenski in hrvaški državljani, ki se jih uredba ne tiče. Naša podjetja so tudi relativno majhna in v danih okoliščinah nimajo pravega interesa, da bi se širila čez mejo 15 uslužbencev.

Rešitev morajo sprejeti vsi socialni partnerji skupaj. Solistične akcije te ali one strani so danes po mojem največji sovražnik na skupni poti do zaželenega cilja, t.j. zmanjšati brezposelnost in socialne konflikte.

Milko Di Battista

Živio, dekleta, pa smo spet tu, sredi pomladanskih dni, ko že vsa drevesa zelenijo in se vse živalice prebujajo iz sladkega zimskega spanca. Vse se odeva v žive barve, noči so bolj romantične in ravno taka je tudi letošnja spomladanska moda. Prednost bodo imele vsekakor romantične in nežne dušice, zapeljivke pa bodo lahko to izkoristile za vabo.

Barve, ki prevladujejo, so snežno bela, beige, rdeča in pa nežni rožnati in sinji vzorci. Svojo ženskost boste lahko poudarile z nošenjem kril in raznimi modnimi dodatki, vse od torbic, čevljev, kovinskih pasov in nakita do čipk. Modni kreatorji so dali velik pomen tudi ličilom, čim bolj boste originalne, tem bolj vas bodo opazili, zato kar posežite po močnih in živih barvah.

MODA ZA POMLAD

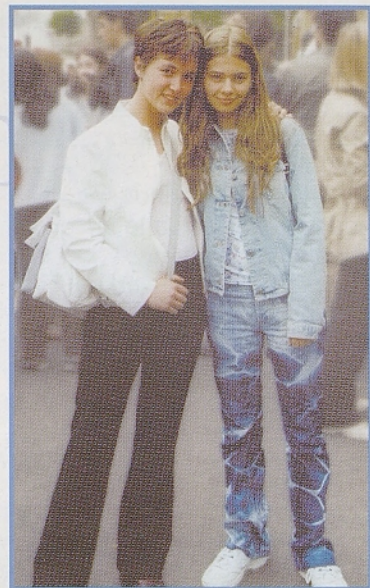
Vendar tudi za športne tipe moda ne počiva. Kakršnekoli kavbojke vam bodo prišle prav, toliko bolje, če zgledajo obrabljene ali umazane.

Tisti pa, ki zagovarjate miselnost in stil "new age", kar pokukajte v kako etnično ali orientalsko trgovinico.

Skratka, videle ste, da moda ne diskriminira nikogar, za vse se najde nekaj, dovolj je le, da pokažete svoj spomladanski duh in živahnost.

Navsezadnje pa je najpomembnejše to, da se v svoji pomladni opravi počutite svobodne, udobne in zapeljive.

Tjaša Korelc

Pomladanska moda: sinje in bele barve ter "obrabljene" kavbojke (foto Maver).

LITERATURA

"Še zadnjič!" si je rekla in že je igla prodrila v kožo, že je tekočino vbrizgnila v žilo. Spet se je počutila dobro, spet je pozabila na svet, zaplavala je stran od vsakdanjih težav in se izgubila v pravljici megljenih misli.

Kolikokrat si je že rekla, da bo to zadnjič, a preprosto ni in ni mogla nehati. Občutek, ki jo je preveval, ko se je tekočina prelila v kri, ji je bil preveč prijeten, da bi mogla brez njega naprej.

Mlada je bila, bila je skoraj še otrok, ko je začela. Da, sedaj je lahko trdila, da je pri trinajstih letih človek samo to - otrok.

Od takrat je minilo že deset let, dolgo desetletje bolečin in trpljenja, iz katerih jo je reševala samo še brezbarvna tekočina. Mlada ji je edini prijatelj, edina, ki jo je lahko rešila v težkih trenutkih, in svojo usodnost je zlahka skrivala pod to podobo.

Še sama se ni spominjala, kdaj ji je postala tako življenjsko potrebna, mogoče, ko je umrla mati, mogoče, ko ji je otrok izdihnil v naročju. Dobro pa se je spominjala dne, ko sta se prvič seznanili. Bil je toplejši večer, vesela družina se je zbrala pod lipami za vasjo in pridružila se ji je tudi deklica z dolgima rjavima kitama in velikimi, žarečimi očmi, ki pa niso nikoli odkrile lepote sveta. Deklica se je pridružila tem fantom in dekletom, ker je bil med njimi tudi on, lep, prekrasen osemnajstletnik, ki ji je že več mesecev motil sanje. Prišla je mednje, ravno ko je on potegnil iz žepa brizgalke. Vprašal jo je, če bi tudi ona poskusila. Ozrla se je po drugih in videla, da vsi to počnejo, zato je privolila. Sprva se je bala grozljive-

ga leska srebrne igle, a ko jo je ta piknila, se je počutila krasno, kot bi hodila po stezicah iz belega bombaža in bi je življenje ne moglo nikoli raniti. Tako se je vse začelo.

Dolge, neprespane noči zaradi potrebe po njej, denar, ki ji ga je vedno primanjkovalo, in strah, da ne bi doma zvedeli. Da, danes ve, da se vse to zanj ni splačalo, a takrat ni vedela, da bo v megli tako lepo, da bo vsakdanjost postala nekaj ogabnega, česar se je treba ogibati.

Kmalu, prekmalu ji je mater, edino osebo, ki bi ji lahko še pomagala, vzela bolezen. Tedaj se je začelo padanje v globoko brezno, katerega konec je le smrt. Da, le smrt. Pomislila je na svojega otroka, majhno, neobgleno dete, ki je v njenem naročju, zaradi lakote in njene brezbrčnosti, izdihnilo, še preden bi lahko okusilo življenje.

Postalo ji je žal, da je svoje življenje tako zavrnila, a vedela je, da ni več pomoči. Približala se je odprtemu oknu, stopila na oken-sko polico, se samo malo nagnila naprej in že je letela skozi noč. Zakričala je: "Bilo je zadnjič!" in s truščom je njeno telo obležalo na trdih tleh pod lipami za vasjo.

Vse se je končalo, kjer se je začelo, in ona se sedaj sprehaja po mehkih stezicah, nekdo drug pa se kesa svojih dejanj, sprehajajoč se po trdih stopnicah.

Karin Sancin

MEHKE STEZICE IN TRDE STOPNICE

Energična in komunikativna Nataša Gombač je letos prejela prvo nagrado za poezijo na literarnem natečaju "Nada Pertot". To ni prva preizkušnja za našo tokratno intervjuvanko, saj je v prejšnjih letih sodelovala

na raznih natečajih in prejela, med drugim, 3. nagrado na likovnem natečaju SKK. Naša nadebudna šestnajstletna umetnica obiskuje 3.B razred znanstvenega liceja "France Prešeren" in ima razne konjičke; ob risanju se ukvarja s klavirjem in jambe-jem, t.j. vrsto bobna, in san-do, kitajsko borilno veščino.

Izvirna črno
bela ilustracija
nadarjene
Nataše.

Nataša, kako to, da si se udeležila natečaja "Nada Pertot"?

Sodelovala sem že na večjem številu likovnih natečajev, to pa je bil moj prvi literarni poskus. V resnici je bila to domača naloga slovenščine, profesorica pa je izbrala mojo pesem in dela nekaterih mojih

sošolcev. Taki natečaji so koristni, ker se lahko mladi preizkusijo, poslušajo odziv večje skupine ljudi in se tako ob kritikah izboljšajo.

Kaj lahko poveš o svojem ustvarjanju: kaj, kdaj, zakaj ustvarjaš?

Pišem predvsem za šolo... raje rišem, ker mi je preprosto všeč. Najraje slikam z akvareli ali pa skiciram z ogljem. Vsekakor ustvarjam, ko imam čas in voljo; resnici na ljubo se včasih lotim ustvarjanja kar med poukom.

Ustvarjam večinoma zase, občasno pa posredujem zunanjemu svetu svoje misli.

Kakšen je pogled na umetnost iz tvojega zornega kota?

Umetnost ni mogoče kar tako opredeliti, gotovo pa je, da je zrcalo družbe. Menim, da ima umetnost pomembno družbeno vlogo. Kot pravi Horacij mora biti umetnost "utile et dulce" oziroma koristna in prijetna. Umetniška zvrst, ki je danes po mojem mnenju mladim najbližja, je gledališče.

Kaj pa tvoja bodočnost na ustvarjalnem področju...

V bodoče se želim uveljaviti v likovnem svetu; upam, da mi bo to uspelo!

Sara Magliacane

LITERATURA

USODA

*V zimskem času vse molči,
avto na cesti drvi.
Na cesti policajev več ni,
avto drvi.
Nihče ne vidi hitrega avta,
samo oblak nad njim.
Iz oblaka se zlije,
avto še naprej drvi.
Ovinek pred njim,
krik...
avto gori.*

Aleks Jevnikar,
3. nagrada
na literarnem natečaju SKK

VZTRAJNI RIBIČ

*Star ribič zapluye
po morju na barki
in sonce ga greje,
vesla še hitreje.
Ko mreže polaga,
so daleč oblaki.*

*Že morje zaznava
tam temne oblake:
nevihta prihaja
in ribič vztraja.
Val barko prevrne
ga morje zagrne.*

Peter Klobas

ZDA 2002

Režija: David Fincher

Igrajo: Jodie Foster,
Forest Whitaker, Kristen
Steward, Jared Leto

Slutnja nevarnosti, tema, klavstrofobija in igra naključja so zmagovite sestavine novega filma znanega ameriškega režiserja Davida Fincherja, ki je že dokazal, da mu je kinematografska zvrst srhljivke nedvomno kot ulita. Gotovo se ga spominjate kot mojstra krutosti v uspešnicah *Seven*, *Alien 3*, *The Game* in *Fight Club*. Snov za zgodbo svojega zadnjega kinematografskega napora črpa naravnost iz ene izmed najnujnejših in aktualnih življenjskih skrbi, ki po terorističnih atentatih vznemirjajo duhove v Združenih državah Amerike: mar nista obsedenost in moreča skrb za zaščito domačega ognjišča ter vsega, kar daje človeku občutek varnosti, stalno prisotna v človeški zgodovini, in celo utemeljeni po 11. septembru?

Meg Altman (Jodie Foster) je mlada bogata ženska, ki se takoj po razporoki s hčerko vseli v novo veliko hišo v bližini Manhattana. Stanovanje, ki ga je dal zgraditi čudaški milijarder, ima res poseben stil: debel pod iz temnega lesa, obokast strop in skrajno izpopolnjen alarmni sistem. Pravzaprav ima še dodaten varnostni ukrep: tako imenovano "panic room" oziroma sobo strahu. To je oklepna soba, ki je bila mišljena in zgrajena kot zadnje zatočišče v primeru skrajne življenjske nevarnosti. Takih skrivnih prostorov so se

posluževali že v srednjem veku, in sicer v času sovražnikovega napada. Danes pa to predstavlja le nekak status symbol, znamenje bogastva premožnih vil. V filmu prostor razpolaga s številnimi zasloni,

s katerimi se lahko iz notranjosti sobe nadzoruje dogajanje v hiši, poleg tega je preskrbljen še s samostojno telefonsko zvezo, tekočo vodo, zalogo živeža in z najnujnejšimi sredstvi za preživetje. Med prvo nočjo v novi hiši nasilno vlomijo trije neznanci, tako da sta mati in hčerka primorani se zateči v skrivno sobo. Trije možje iščejo zaklad, ki ga je tu skril bivši lastnik hiše. Žrtvi pa ne vesta, da se to, kar vlomilci iščejo, nahaja ravno v tisti sobi - v panic room.

To je tudi vse, kar zadeva zgodbo: ena snemalna scena, le nekaj ur resničnega časa, 5 oseb. Nasilnih prizorov je sicer malo - hvalevredno za današnji čas! -, nekatere scene pa se včasih zdijo vse prej kot realistične. Na splošno pa ton filma ne daje vtisa, da bi režiser hotel prevarati gledalca z odvečno spektakularnostjo in kljub banalnemu zaključku se zavestno izogne presenetljivim, a že predvidljivim preobratom okoliščin, s katerimi je ta kinematografska zvrst prenasničena.

Pogumna Jodie Foster se pred nasilnimi vlomilci s hčerko zateče v panic room.

Izhodišče dogajanja sta obenem tesnoba in ironija. V središču pozornosti je seveda nasilje, tako fizično kot psihološko, ki lahko nenadoma ogrozi naše intimno življenje. Ironija situacije pa se odraža v tem, da se film norčuje iz domnevne nedotakljivosti bogatašev in mogočnejšev ter odkrije, da so tudi oni ranljivi kot vsi ostali. V filmu je režiser učinkovito oživel najstarejšo morilsko igro, t. j. mačke in miši. Skratka, film je zapleten mozaik učinkovitih likov, ki v celoti prispevajo k visoki stopnji čustvenega dogajanja, premišljenih detajlov ter nevzdržne napetosti, ki jo režiser vešče in postopoma stopnjuje skozi ves film.

Junakinja filma nikakor ni prikazana kot "nad-ženska", ampak izstopa kot izrazita osebnost, ki z vztrajnostjo spremeni svojo nesrečo v odkup nesamozavestne in potlačene osebe, ki v nevarnosti spozna vrednost lastnega obstoja. Vsak človek lahko postane nevaren, če se nena doma znajde v brezizhodnem položaju, iz katerega se lahko reši samo z uporabo nasilja. Ljudje so v boju za preživetje zmožni tudi skrajnih dejanj.

V dveh urah, kolikor namreč traja film, nikakor ne gre iskati transcendentnih resnic ali temeljitega družbenega pregleda. Film je mišljen zgolj za zabavo.

Ivana Mahnič

**UČINKOVITA
PSIHOLOŠKA
SRHLJIVKA**